

กฎหมายล้มละลาย

การบรรยายครั้งที่ ๑๕

โดย อาจารย์ ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗

ณ เนติบัณฑิตยสภา

ภาษาอังกฤษ สำหรับ นักกฎหมาย

English for Lawyers

สำหรับนิสิตนักศึกษากฎหมายทุกระดับรวมทั้งชั้นเนติบัณฑิตและ
ผู้เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการ
ผู้ช่วยทุกสนาม

ดร.กนก จุลมนต์
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ 5)

การพิมพ์ครั้งที่ 5 ผู้เขียนทั้งสองได้เพิ่มเติมเนื้อหา ได้แก่

- 1) ข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ 75 (สอบ 9 เมษายน 2566)
- 2) ข้อสอบการอ่านจับใจความผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบ 15 กรกฎาคม 2566)
- 3) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยอัยการผู้ช่วย (สนามใหญ่) (สอบ 29 เมษายน 2566)
- 4) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษอัยการผู้ช่วย (สนามใหญ่) (สอบ 29 เมษายน 2566)
- 5) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบ 4 มีนาคม 2566) และ
- 6) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบ 4 มีนาคม 2566)

ทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาเดิมจากการพิมพ์ครั้งก่อน ๆ และเพิ่มเติมข้อสังเกต
และเทคนิคในการทำข้อสอบตามระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการสมัคร
การสอบคัดเลือก และการทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วย
ผู้พิพากษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2567 (มีผลใช้บังคับ 20 มกราคม 2567) ด้วย

ผู้เขียนทั้งสองคนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการ
ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายที่มีส่วนช่วยให้ นิสิต นักศึกษา และผู้เตรียมตัวสอบ
วิชาภาษาอังกฤษในสนามต่างๆ สามารถทำคะแนนสอบข้อนี้ได้ดีและสอบผ่านการสอบคัดเลือก
หรือการทดสอบความรู้ในสนามต่างๆ ตามที่ใช้หนังสือเล่มนี้ตั้งเป้าหมายไว้

ดร.กนก จุลมนต์ และ ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
กุมภาพันธ์ 2567

เรื่องที่น่าสนใจในการเตรียมตัวสอบ สมัย ๗๖

๑. การฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลาย (หมวด ๑)
๒. การขอให้ล้มละลายในกรณีอื่น (หมวด ๓)
๓. การจัดการทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้
๔. การประนอมหนี้หลังล้มละลาย
๕. การขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้มีประกัน
๖. การตรวจคำขอรับชำระหนี้และการสอบสวนคำขอรับชำระหนี้

การขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้มีประกัน

(ม. ๖ นิยาม “เจ้าหนี้มีประกัน”)

ม. ๕๕ ให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าหนี้มีประกันว่าจะไม่ขอรับชำระหนี้ก็ได้ แต่ก็จะมีสิทธิเฉพาะเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันเท่านั้น

- จห.มีประกันต้องประเมินราคาทรัพย์สินหลักประกันดูว่าคุ้มหนี้หรือไม่
- ต้องเป็นหลักประกันที่ลูกหนี้ได้ให้ไว้ก่อนลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ โดยเน้นเรื่องเวลา ต่างจาก ม. ๕๔ ซึ่งใช้คำวก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ (๒๕๖๘/๒๒)
- ถ้าลห.เอาทส.ไปจดทะเบียนจำนองหลังจากถูกพท.แล้ว เป็นการฝ่าฝืน ม. ๒๔ นิติกรรมจำนองเป็นโมฆะ (๔๘๕๑/๔๕ และ*๒๑๘/๕๕*)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

จ.ห.มีประกันซึ่งไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มมีช่องทางที่จะได้รับชำระหนี้คืน ดังนี้

๑.ฟ้องลห.เป็นคดีแพ่งเพื่อบังคับแก้ทส.อันเป็นหลักประกัน (๒๘๒๘/๒๔) ... → *ฎ. ๒๖๔๗/๒๕๖๖*

๒.ขอให้จพท.ยึดทส.อันเป็นหลักประกันออกขายนำเงินมาชำระหนี้ (๓๓๕๒/๒๕๔๐) [ยื่นคำร้องขอบังคับบุริมสิทธิจากทรัพย์หลักประกัน ตามม.๘๕] //ตาม ม. ๘๕ กำหนดให้จพท. ตรวจสอบทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันเท่านั้น มิได้บังคับให้จพท. ต้องดำเนินการตามที่จ.ห.มีประกันขอให้ยึดและขายทส.อันเป็นหลักประกันเสมอไป //การตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๘๕ นั้น จพท.จะกระทำด้วยการสอบสวนหรือขอ มติที่ประชุมเจ้าหนี้ (๘๔๔๓/๒๕๔๗, ๖๕๑๘/๕๐, ๓๗๗๘/๖๐, ๓๘๘๐/๒๕๖๐)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๔๗/๒๕๖๖

โจทก์เป็นเจ้าหนี้มีประกันเหนือทรัพย์สินซึ่งจำนองของ น. ย่อมมีสิทธิเลือกที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายที่ น. ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่โจทก์จะเห็นสมควรว่าวิธีการใดจะเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่โจทก์มากกว่ากัน หากโจทก์ไม่ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายเพราะเห็นว่าหลักประกันที่มีอยู่นั้นคุ้มกับจำนวนหนี้ โจทก์ก็ยังคงครองสิทธิจำนองเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันอยู่ในลำดับเดิมต่อไป เมื่อโจทก์ไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีที่ น. ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด โจทก์ย่อมมีสิทธินำหนี้ที่ น. มีต่อโจทก์มาฟ้องบังคับจำนองในคดีแพ่งได้เอง โดยหาจำต้องขอบังคับบุริมสิทธิตาม พรบ.ล้มฯ ม.๕๕ หรือต้องขอมติที่ประชุมเจ้าหนี้ก่อนไม่...

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๔๗/๒๕๖๖

เมื่อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างทรัพย์จำนองเป็นทรัพย์ที่ น. มีมาก่อน
ล้มละลายและไม่ปรากฏว่ากรรมการเจ้าหนี้มีมติเห็นชอบให้สิทธิใน
ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา ๑๔๕ (๓) จึงเป็นทรัพย์สินของ น.
ในคดีล้มละลายอยู่ในอำนาจจัดการของจำเลยซึ่งเป็น จพท. (ม.๒๒)
โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยในฐานะจพท.ของ น. เป็นคดีนี้ได้

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

จ.ห.มีประกันซึ่งไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มมีช่องทางที่จะได้รับชำระหนี้คืน ดังนี้ ...

๒. ขอให้จพท.ยึดทส.อันเป็นหลักประกันออกขายนำเงินมาชำระหนี้ (๓๓๕๒/๒๕๔๐) [ยื่นคำร้องขอบังคับบุริมสิทธิจากทรัพย์หลักประกันตามม.๕๕] //ตาม ม. ๕๕ กำหนดให้จพท. ตรวจสอบทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันเท่านั้น มิได้บังคับให้จพท. ต้องดำเนินการตามที่จ.ห.มีประกันขอให้ยึดและขายทส.อันเป็นหลักประกันเสมอไป //การตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๕๕ นั้น จพท.จะกระทำด้วยการสอบสวนหรือขอมติที่ประชุมเจ้าหนี้ (๘๔๔๓/๒๕๔๓), ๖๕๑๕/๕๐, ๓๗๗๕/๖๐, ๓๕๕๐/๒๕๖๖)

ฎ. ๖๕๑๘/๒๕๕๐

การที่จพท.ผู้คัดค้านนำเรื่องของผู้ร้องเข้าที่ประชุมเจ้าหน้าที่จึงมีอำนาจ
กระทำได้ เมื่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่ไม่ประสงค์จะดำเนินการกับทรัพย์สินอัน
เป็นหลักประกัน ทั้งไม่ปรากฏว่าทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันเฉพาะ
ส่วนของลูกหนี้มีราคามากกว่าจำนวนหนี้ การที่ผู้คัดค้านไม่ดำเนินการ
เกี่ยวกับที่ดินซึ่งผู้ร้องรับจำนองไว้จึงชอบแล้ว

ฎ. ๓๓๓๘/๒๕๖๐

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ที่ ๒ เด็ดขาด ผู้คัดค้านแต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจในการรวบรวมและจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามม.๒๒ ซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ ๒ ที่ผู้คัดค้านมีอำนาจดำเนินการคือ ทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ตามม. ๑๐๘ ซึ่งรวมถึงทรัพย์สินทั้งหลายอันลูกหนี้มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายตามม.๑๐๘(๑) ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นหลักประกันแก่เจ้าหนี้รายใดหรือไม่ ผู้คัดค้านย่อมมีอำนาจรวบรวมทรัพย์สินดังกล่าวของลูกหนี้เข้ากองทรัพย์สินเพื่อจัดการได้ เว้นแต่จะเป็นกรณีตามม. ๑๑๐ การที่ผู้คัดค้านจะสละสิทธิไม่ดำเนินการกับทรัพย์สินใดของลูกหนี้ได้ต้องปรากฏว่า ผู้คัดค้านได้รับความเห็นชอบจากกรรมการเจ้าหนี้ตามม. ๑๔๕ แล้ว...

ฎ. ๓๓๓๘/๒๕๖๐ (ต่อ)

ที่ดินแปลงพิพาทเป็นทรัพย์สินที่ลูกหนี้ที่ ๒ มีมาก่อนล้มละลาย และ
ไม่ปรากฏว่ากรรมการเจ้าหนี้มีมติเห็นชอบให้ผู้คัดค้านสิทธิในที่ดิน
ดังกล่าว ผู้คัดค้านจึงยังคงมีหน้าที่ในการรวบรวมจัดการทรัพย์สิน
ดังกล่าว โดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินดังกล่าวจะเป็นหลักประกันของเจ้าหนี้และ
ราคาทรัพย์สินมีมูลค่าน้อยกว่าภาระหนี้หรือไม่ เมื่อผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้มี
ประกันซึ่งมีสิทธิเหนือหลักประกัน โดยไม่จำเป็นต้องขอรับชำระหนี้ในคดี
ล้มละลายตามม.๕๕ เลือกใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้ผู้คัดค้านดำเนินการขาย
ทอดตลาดทรัพย์สินจำนองแทนการใช้สิทธิบังคับคดีในคดีแพ่ง ผู้คัดค้าน
จำเป็นต้องรับคำร้องดำเนินการสอบสวนสิทธิของผู้ร้องและยึดทรัพย์สินจำนอง
ขายทอดตลาดต่อไป

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

ม. ๘๖ ในกรณีเจ้าหนี้มีประกันจะขอรับชำระหนี้

- เงื่อนไขสำคัญคือ ความในวรรคสุดท้ายของม.๘๖ คือ จะต้องเป็นเจ้าหนี้มีประกันที่มีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้ทั้งจากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันและทรัพย์สินอื่นของลห. ได้ด้วย (๑๕๔๔๒/๕๘)
-เหมือนหลักเกณฑ์ ม. ๑๐ (๑); จห.มีประกันอาจขอรับชำระหนี้ได้ ๔ วิธี

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- หากจห.มีประกันเลือกใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ตาม ม. ๕๖ ต้องยื่นคำขอฯ ภายใน ๒ เดือน ตาม ม. ๕๑
- จห.มีประกันเลือกใช้สิทธิตามม.๕๕ หรือ ๕๖ ได้มาตราใดมาตราหนึ่งเพียงมาตราเดียว(๑๗๑๑/๓๕, *๒๖๐๘/๕๘* [พช.๘/๒/๖๓],*๕๓๖๘/๖๐*)
- เมื่อผู้ร้องซึ่งเป็นผู้รับจ้างเองเลือกที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มตาม ม.๕๖(๓) และศ.ฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุด ไม่อนุญาตให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย ผู้ร้องจึงต้องผูกพันในผลของคำพิพากษาของศาลดังกล่าว ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องตามม.๕๕ เพื่อขอให้ผู้คัดค้านบังคับจ้างเองที่คืนดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องในคดีล้มได้อีก และชอบที่ผู้ร้องจะไปดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาในคดีแพ่งตามสิทธิที่ผู้ร้องมีอยู่เดิม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๗๐/๒๕๖๕

ผู้ร้องเคยนำหนี้ตามคำพิพากษาศาลซึ่งมีที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง
ของจำเลยที่ ๑ เป็นประกันมายื่นคำขอรับชำระหนี้เต็มจำนวนตาม
พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๕๖ (๓) แต่ต่อมา
ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้ดังกล่าวโดยสำคัญผิด
ว่ามีบุคคลภายนอกชำระหนี้แทนจำเลยที่ ๑ ครบถ้วนแล้วก่อนที่
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะทำความเข้าใจในจำนวนคำขอรับชำระ
หนี้ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำขอรับ
ชำระหนี้แล้ว คำขอรับชำระหนี้ดังกล่าวย่อมสิ้นผลไปเสมือนหนึ่ง
มิได้มีการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีนี้เลย เมื่อผู้ร้องยังมีได้รับ
ชำระหนี้...

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๗๐/๒๕๖๕

การที่ผู้ร้องนำหน้าตามคำพิพากษาศาลมายื่นคำร้องขอบังคับบุริมสิทธิจากทรัพย์หลักประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕๕ ในคดีนี้ ภายหลังจากที่คำขอรับชำระหนี้ที่ผู้ร้องยื่นไว้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตาม มาตรา ๕๖ (๓) สิ้นผลไป ประกอบกับการที่ผู้ร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้ดังกล่าว โดยเหตุที่สำคัญผิดว่ามีบุคคลภายนอกชำระหนี้แทนจำเลยที่ ๑ ครบถ้วนก็มีใช่เหตุที่ทำให้จำนองระงับสิ้นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๔๔ และมีใช้กรณีผู้ร้องสละสิทธิในทรัพย์หลักประกันทั้งหมด ผู้ร้องจึงยังคงเป็นเจ้าหนี้จำนองที่คงมีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๔๕ และพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๕ ก็บัญญัติรับรองสิทธิของผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้มีประกันเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันได้ ทั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดทรัพย์หลักประกันและส่งเงินคงเหลือสุทธิเข้ากองทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ ในคดีนี้แล้ว ผู้ร้องจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้บุริมสิทธิตาม มาตรา ๕๕

๖. การตรวจคำขอรับชำระหนี้และการสอบสวนคำขอรับชำระหนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๔๖/๒๕๖๔, ๒๖๐๘/๒๕๕๘

เจ้าหนี้ยื่นขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๘๖ (๓) ในมูลหนี้ตามคำพิพากษาในฐานะเจ้าหนี้มีประกัน โดยมีเพียงสำเนาคำพิพากษาแนบท้ายคำขอรับชำระหนี้ ซึ่งสำเนาเอกสารดังกล่าวไม่มีเจ้าหน้าที่ศาลรับรองความถูกต้อง พยานหลักฐานดังกล่าวจึงไม่เพียงพอที่จะรับฟังว่าลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ตามจำนวนที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้มา เจ้าหนี้จึงไม่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามคำขอรับชำระหนี้

การที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้เนื่องจากเจ้าหนี้ไม่นำพยานมาให้การสอบสวนต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ใช่เหตุที่ทำให้หนี้ระงับสิ้นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๔๔ เจ้าหนี้จึงยังคงมีฐานะเป็นเจ้าหนี้มีประกันมีสิทธิในการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินที่จำนองนั้นได้